

Boží svatost

Texty na tento týden

1Pt 1,14–16; Gn 2,3; Jb 42,5.6; L 5,1–11; L 4,31–36; Iz 6,1–3; Zj 4, 8.9

Základní verš

Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se směrem k jeho svaté hoře, neboť Hospodin, náš Bůh, je svatý! (Ž 99,9)

Hlavní myšlenka

Písmo svaté klade velký důraz na Boží svatost. Jak se tato charakteristika projevuje a jak ovlivňuje plán spasení?

Boží existence je jedním ze základních předpokladů biblických pisatelů. Ani jeden z autorů o tom nepochybuje a nikdo se to nepokouší nijak dokázat. Je to fakt, výchozí bod, cosi jako axiom v matematice.

Namísto důkazů nacházíme v 66 knihách Bible rozsáhlý záznam toho, jaký je Bůh a jaký je jeho vztah k nám, padlým bytostem, které se snaží zachránit.

Lekce na tento týden se zaměřuje na jeden aspekt božské přirozenosti, který je velmi podstatný – na Boží svatost. Ano, Bůh je láska. Zve nás, abychom jej nazývali Otcem. Je trpělivý, odpouštějící a pečující.

Podle Písma je však základem našeho pochopení Boha právě jeho svatost. V Novém i Starém zákoně je Boží svatost základem Božího zjevení. V Bibli je zdůrazněna na mnoha místech různými způsoby.

Co znamená, když řekneme, že Bůh je svatý? Jak Bible popisuje Boží svatost? A jaký je vztah nás, „nesvatých“ bytostí, ke svatému Bohu? Jaký smysl má poznání toho, že Bůh je svatý? To jsou otázky, na které budeme tento týden hledat odpovědi.

„Je psáno“

¹⁴Jako poslušné děti nedejte se opanovat žádostmi, které vás ovládaly předtím, v době vaší nevědomosti; ¹⁵ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života.

¹⁶Vždyť je psáno: „Svatí buďte, neboť já jsem svatý.“

(1Pt 1,14–16)

Osobní studium

I zběžné studium církevních dějin ukazuje, že je velmi snadné utvořit si nějakou představu o Bohu a tu pak oslavovat namísto skutečného Boha, zjevujícího se v Bibli, v přírodě a skrze Ježíše Krista. Skeptik Voltaire řekl: „Bůh stvořil člověka k obrazu svému a člověk mu tento kompliment vrátil.“ Často si vůbec nevědomujeme, že naše chápání Boha je nedokonalé, nebo dokonce mylné.

Proto se potřebujeme vždy znovu vracet k Písmu a porovnávat naše myšlenky o Bohu s tím, co učí Bible. Toto studium musí zahrnovat Starý i Nový zákon, protože Hospodin k nám promlouvá prostřednictvím obou částí Bible. Někteří křesťané argumentují tím, že Bůh zjevený ve Starém zákoně je jiný než Bůh Nového zákona. Jako církev však věříme a vyznáváme, že Bůh je jen jeden a tentýž, ať už se nám představuje prostřednictvím kterékoli části Písma.

Starozákonní proroci opakovaně zdůrazňovali slova „takto praví Hospodin“ (viz např. Jr 7,1–3). To nám má připomínat, že nejen prorok mluví jménem Boha, ale zároveň i Bůh mluví sám za sebe skrze proroka.

Nový zákon se často odvolává na texty ve Starém zákoně. Ve skutečnosti je celá teologie Nového zákona propojena se starozákonním poselstvím o Bohu. Jak bychom pochopili například Ježíšovu oběť bez obětního systému zjeveného ve Starém zákoně? Ježíš, stejně jako novozákonní pisatelé, se mnohokrát odvolával na Starý zákon, aby podpořil své argumenty. Celý Nový zákon je postaven na Starém zákoně. Nepotřebujeme je nějak radikálně oddělovat. Celé Písmo je inspirováno Hospodinem (2Tm 3,16).

Jak nám uvedené verše pomáhají pochopit spojení mezi Novým a Starým zákonem? Co nám říkají o tom, jak Ježíš a novozákonní pisatelé vnímali Starý zákon? Mt 4,4; 11,10; Mk 1,2; 7,6; J 12,14.15; Sk 13,33; Ř 3,10; Ga 3,13.

Aplikace

Mark Twain jednou řekl, že nejvíc ho trápí ne ty části Bible, kterým nerozumí, ale ty, kterým rozumí. Každý prožíváme chvíle, kdy nás určité části Písma trápí nebo zneklidňují. Jak bychom měli reagovat na ty části Písma, kterým nerozumíme nebo nás „vyrušují“, protože se dotýkají našich nedostatků či problémů? (Viz 2Tm 3,16.)

Poznámky

Oddělit

²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.

³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.

(Gn 2,2–3)

²⁵„Ke komu mě chcete připodobnit, aby mi byl roven?“ praví Svatý. ²⁶„K výšině zvedněte zraky a hleďte: Kdo stvořil toto všechno?“ Ten, který v plném počtu vyvádí zástupy hvězd a všechny volá jménem; má obrovskou sílu a úžasnou moc, nechybí mu ani jedna.

(Iz 40,25.26)

Osobní studium

V Bibli je koncept svatosti poprvé zmíněn v Gn 2,3. Zajímavostí je, že tím prvním, co je v Bibli označeno jako „svaté“ (posvěcené), je čas.

Tento text nám pomáhá pochopit první aspekt svatosti. Ukazuje, že něco (v tomto případě čas) je „odděleno“ od toho, co je kolem. Sedmý den se sám o sobě v ničem neliší od jiných 24hodinových časových úseků. To, co ho dělá jiným, „svatým“, je, že ho Bůh za svatý označil. Oddělil ho od ostatních dnů týdne.

Hebrejské slovo přeložené jako „posvětit“ znamená „udělat svatým“ nebo „prohlásit za svaté“. Svatost naznačuje, že je něco zvláštní, jiné. Odděluje danou věc od všeho, co není svaté. Také Bůh je „oddělený“ od všeho stvoření ve smyslu, že je jiný. Je vyvýšený nade vše, co jako stvořené bytosti dokážeme pochopit. Být svatý znamená být „jiný“, být zvláštním způsobem rozdílný.

Více se o Boží svatosti můžeme dozvědět z následujících textů: Ex 15,11; 1S 2,2; Ž 86,8–10; Ž 99,1–3; Iz 40,25.

To, co jsme si zatím řekli o Boží svatosti, by nám mělo pomoci lépe pochopit propast mezi svatým Bohem a hříšným lidstvem. Přestože jsme stvořeni k Božímu obrazu, Bůh je jiný než my. Je „oddělený“ nejen proto, že je Stvořitel a my jsme stvořené bytosti, ale i proto, že jsme hříšníci. Jak hluboké poselství je skryto v tom, že se Kristus stal člověkem! Kristus, svatý Bůh, nekonečně „jiný“, se stal lidskou bytostí, aby se s námi ztotožnil.

Aplikace

Přestože jsme stvořeni k Božímu obrazu, v čem se od Boha zcela odlišujeme? Jak nám tyto rozdíly pomáhají pochopit naši závislost na Stvořiteli? Udělej si seznam rozdílů, které jsi našel, a přines jej do třídy sobotní školy.

Poznámky

V prachu a popelu činit pokání

²„Uznávám, že jsi všemocný a že nic nepřekazí tvé úmysly. ³Ptal ses: ‚Kdo to zastírá mé záměry, a přitom nemá poznání?‘ Ano, mluvil jsem, o čem jsem neměl ponětí, o tajemstvích, jež jsou nad mé chápání. ⁴Řekl jsi: ‚Poslouchej a já promluvíím, budu se tě ptát a ty mě poučíš.‘ ⁵Dosud jsem o tobě jen slyšel pověsti, teď tě však na vlastní oči spatřuji. ⁶Proto se pokořuji – v prachu a popelu činím pokání!“

(Jb 42,2–6; B21)

²⁶A nahoře nad klenbou, kterou měly nad hlavou, bylo cosi, co vypadalo jako safírový kámen podoby trůnu, a na té podobě trůnu, nahoře na něm, bylo cosi, co vypadalo jako člověk. ²⁷I viděl jsem, jako by se třpytil oslnivý vzácný kov; vypadalo to jako oheň ... šířící záři dokola. ²⁸Vypadalo to jako duha, která bývá na mračnu za deštivého dne, tak vypadala ta záře dokola; byl to vzhled a podoba Hospodinovy slávy. Když jsem to spatřil, padl jsem na tvář a slyšel jsem hlas mluvícího.

(Ez 1,26–28)

Osobní studium

Jób přežil nelidské utrpení způsobené satanem. Domníval se však, že je na něj seslá Bůh. Když se dozvěděl o skutečném původci svého utrpení a o Boží velikosti a svatosti, v bolesti zvolal: „Jen z doslechu o tobě jsem slyšel, teď však jsem tě spatřil vlastním okem. Proto odvolávám a lituji všeho v prachu a popelu“ (Jb 42,5.6). Boží svatost (rozuměj Boží velikost, vyvýšenost, nepochopitelnost) je zde dána do kontrastu s lidským uvažováním, lidskou malostí a hříšností.

Prorok Ezechiel, kterého Bůh milostivě poslal Izraelcům (ačkoli byli v důsledku své nevěry zajatci v Babilonu), také prožívá bázeň budící Boží přítomnost (Ez 1,26–28).

Jákob musel odejít z domova, poté co podvedl svého otce Izáka a bratra Ezaua. Za povšimnutí stojí Jákobova odpověď na žebřík, který se mu v noci zjevil, a na Boží hlas (Gn 28,16.17).

Když byli Izraelci utábořeni pod horou Sínaj, Hospodin sestoupil v oblaku na horu a ukázal se Mojžíšovi. Jeho reakce mnohé vypovídá o Mojžíšově vnímání Boží svatosti (Ex 34,8).

Také Daniel, další z proroků v babilonském zajetí, dostal od Boha důležité vidění. Přestože byl opakovaně ujištěn o Boží lásce, toto vidění jej změnilo a zanechalo na něm viditelnou stopu (Da 10,5–8).

Aplikace

Přestože byli tito muži věrní, zbožní a spravedliví, jejich reakcí na Boží přítomnost byl strach, bázeň a vyvyšování Boha. Nepochybně si kromě jiného uvědomili svou nehodnost a hříšnost v protikladu k Boží svatosti. Tyto verše ukazují, jak moc potřebujeme někoho, kdo překlene propast mezi svatým Bohem a jeho padlým hříšným stvořením. Bez našeho Stvořitele a Spasitele bychom byli ztraceni.

Kdy sis nejsilněji uvědomil rozdíl mezi tebou a Bohem? Jaké pocity jsi tehdy prožíval? Kdy nejvíc vnímáš to, že tě Bůh nekonečně přesahuje?

Odejdi ode mě!

“Když přestal mluvit, řekl Šimonovi: „Zajeď na hlubinu a spusťte své sítě k lovu!”⁵ Šimon mu odpověděl: „Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím síť.”⁶ Když to učinili, zahrnuli veliké množství ryb, až se jim síť trhaly.⁷ Dali znamení svým společníkům na druhé lodi, aby jim přišli na pomoc. Oni přijeli a naplnili rybami obě lodi, že se až potápěly.⁸ Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.”⁹ Neboť jeho i všechny, kteří s ním byli, pojal úžas nad tím lovem ryb;¹⁰ stejně i Jakuba a Jana, syny Zebedeovy, kteří byli Šimonovými druhy. Ježíš řekl Šimonovi: „Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi.”

(L 5,4–10)

Osobní studium

Ve Starém zákoně nacházíme záznamy o lidských reakcích na setkání se svatým Bohem. Jak je tomu v Novém zákoně? Někteří křesťané argumentují tím, že Starý zákon nabízí primitivní a zastaralý obraz přísného Boha náchylného k hněvu, kdežto v Ježíši se Bůh stal Bohem lásky a milosti. Tento pohled však vážně zkresluje obraz Bible a Božího neměnného charakteru.

Evangelista Lukáš zachycuje ve svém evangeliu reakci učedníků na zázračný rybolov a uvědomění si Ježíšovy moci (viz L 5,1–11). Poté, co se tito muži celou noc neúspěšně snažili chytit ryby, jim Ježíš zajistil zázračný úlovek. Předpokládali bychom, že běžnou lidskou reakcí na takovýto čin by byla vděčnost Ježíši za tuto neobyčejnou materiální pomoc. Projev učedníků (a zejména Petra) však vypovídá o něčem jiném – je velmi podobný reakci lidí ze Starého zákona, kteří se setkali s Bohem.

„Petr však nemyslel ani na čluny, ani na náklad. V nevidaném zázraku viděl projev Boží moci. Pochopil, že Ježíš vládne nad celou přírodou. V Boží přítomnosti cítil svoji vlastní hříšnost. Styděl se za svoji nedůvěru. Lásky k Mistrovi, vděčnost za jeho milost a především vědomí vlastní hříšnosti v přítomnosti nekonečné čistoty jej přemohly. Zatímco se ostatní starali o úlovek, Petr padl k Spasitelovým nohám a volal: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.”“ (TV 153)

Proč se Petr takto projevil? Protože už nejsme v zahradě Eden, kde Adam a Eva vídávali přítomnost Boha během večerního vánku. Toto blízké společenství se dramaticky změnilo hned po pádu do hříchu, když se první pár utíkal ukrýt. Od té doby se mnoho nezměnilo. Reakce lidí na setkání s Bohem zůstává v Bibli téměř neměnná. Vždy, když se lidská bytost skutečně setká s živým Bohem, prožívá hrůzu z toho, že poprvé vidí hloubku vlastní hříšnosti.

Aplikace

Kdy sis naposledy uvědomil svoji hříšnou přirozenost? Jaké pocity jsi při tom prožíval? Jaký je tvůj postoj k lidem, kteří mají pocit, že je s nimi všechno v pořádku? Jsi lepší než oni? V čem? V čem je záludnost podobného uvažování?

Křik démonů

31 Odešel do galilejského města Kafarnaum a učil je v sobotu. 32 Žasli nad jeho učením, poněvadž jeho slovo mělo moc. 33 V synagóze byl člověk, který byl posedlý nečistým duchem; ten vzkřikl velkým hlasem: 34 „Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Víš, kdo jsi. Jsi svatý Boží.“ 35 Ale Ježíš mu pohrozil: „Umlkni a vyjdi z něho!“ Zlý duch jím smýkl doprostřed a vyšel z něho, aniž mu uškodil. 36 Na všechny padl úžas a říkali si navzájem: „Jaké je to slovo, že v moci a síle přikazuje nečistým duchům a oni vyjdou!“

(L 4,31–36)

Osobní studium

Démoni, padlí andělé, si pamatují, kým Ježíš ve skutečnosti je. I oni – ve své zlobě, nenávisti a vzpouře – musí uznat jeho autoritu a jeho svatost. Všimni si v dnešním textu, jak se obávají, že je Ježíš zničí. Proč se tolik báli? Musí to znamenat, že i démoni se bojí přítomnosti Boží svatosti – podobně jako hříšné lidské bytosti.

V poslední knize Bible Jan popisuje, jak dostal od Boha vidění (čti Zj 1,12–17). Jan, někdy označovaný také jako apoštol, který měl největší poznání Boží lásky, reaguje na setkání se svatým Bohem stejně, jako jsme to viděli ve Starém zákoně. Vidění toho, jak nebeské bytosti oslavují Boha v nebeské svatyni, přináší podobný obraz, jaký Izajáš popisuje o staletí dříve ve svém vidění (čti Iz 6,1–3).

Povšimněte si, že přestože Bůh je láska a všechny nebeské bytosti ho oslavují, kolem Božího trůnu nezpívají „Bůh je láska“ ani nevolají „Bůh je dobrý“. Dnem i nocí tyto nebeské bytosti volají: „Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh všemohoucí“ (Zj 4,8). Ačkoli celá nebesa spolupracují na spasení pro tento svět a jsou zapojena do služby Boží lásky, nebeské bytosti kolem trůnu bez přestání chválí Boží svatost. Tyto bezhříšné bytosti žasnou nad Boží svatostí, ale na rozdíl od lidí je nejímá hrůza a strach.

V žádném z popisů Božího setkání s lidskými bytostmi není zaznamenáno, že by byl Bůh děsivý. Namísto toho vidíme, že v pronikavém světle jeho svatosti lidské bytosti nakonec uvidí samy sebe takové, jaké ve skutečnosti jsou. A to je děsivé. Setkání lidí s Bohem nebes neprovází žádný potlesk, pokřikování nebo nadšený zpěv. Místo toho dochází k upřímnému vyznávání hříchů. Každý vidí a vyznává své hříchy, bez výmluv a bez svalování viny na druhé. Jak by byly naše životy a činy odlišné, kdybychom žili v neustálé přítomnosti Boha a jeho svatosti!

Aplikace

Bůh nechce, abychom z něj měli strach, ale abychom ho respektovali. Je rozdíl mezi bázní před Hospodinem, která je na počátku každé skutečné moudrosti, a mezi strachem, jenž vede k zániku. Co cítíš ve vztahu k Bohu ty? Strach, nebo bázeň? Proč?

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Ruch utichá. Smlouvání a dohadování ustává. Všude se rozhostilo nepříjemné ticho. Všech se zmocnila bázeň. Cítí se, jako by stáli před Božím soudem a měli se zodpovídat ze svých skutků. Hledí na Krista a vidí, jak z lidského těla vyzáruje božství. Majestát nebe stojí před nimi jako soudce v poslední den. Zatím ještě není obklopen slávou, která jej potom bude provázet, ale má stejnou moc číst v lidském srdci. Očima přehlíží dav a zkoumá každého jednotlivce. Jeho postava jako by je všechny převyšovala nekonečnou důstojností, jeho tvář jako by ozařovalo božské světlo. Náhle promluvil a jeho jasný zvucný hlas – který kdysi na Sínaji vyhlásil zákon, jež nyní kněží a přední muži přestupují – se s ozvěnou nese chrámem: ‚Pryč s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržiště!‘ (J 2,16).

Pomalu sestupuje ze schodů a zvedá důtky z provazů, které našel u vchodu do posvátných prostor. Prikazuje obchodníkům, aby opustili chrámové nádvoří. S nebyvalou horlivostí a přísností převrací stoly penězoměnců. Mince padají a hlasitě cinkají o mramorovou dlažbu. Nikdo se neodvažuje pochybovat o jeho moci. Nikdo si nedovolí sbírat své nepoctivé peníze. Ježíš nikoho neudeřil, ale obyčejné důtky v jeho ruce působí na lidi stejně hroživě jako ohnivý meč. Chrámoví úředníci, vypočítaví kněží, dohazovači a obchodníci s dobytkem utíkají pryč i se svými ovceci a voly, jen aby unikli jeho soudu.“ (TV 97)

Otázky k rozhovoru

1. *Porovnejte své odpovědi na poslední otázku z lekce na pondělí. Jaké jsou základní rozdíly mezi námi a našim Bohem? Jakým způsobem mohou být některé z těchto rozdílů smazány?*
2. *Proč jsou sebeuspokojení a soběstačnost (zejména ve vztahu k vlastnímu duchovnímu stavu) tolik nebezpečné?*
3. *Přemýšlej o někom, koho znáš, a kdo si o sobě myslí, že je spravedlivý, čestný, čistý – kdo si o sobě myslí, že je „oddělený“ od ostatních lidí. Jak reaguješ na tohoto člověka? Cítíš se s ním dobře nebo špatně? Proč?*

Shrnutí

Bylo by pro nás mnohem snazší zaměřit se pouze na Boží lásku a vynechat jeho svatost. Tím bychom však zkreslili obraz Boha. Potřebujeme se setkat s Boží pronikavou svatostí a třást se v jeho přítomnosti. Jen když prožijeme rozdíl mezi Boží svatostí a naší hříšností, pochopíme, co znamená Ježíšova obět smíření, proč ji tak zoufale potřebujeme a proč je tak převelice drahá.

Poznámky